

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

In Omnes Totivs Anni Dominicas Æstiuas, à Festo Pentecostes vsque ad
Aduentum

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXIX

Dominica XV. Post Pentecosten.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56259)

suos providentiam deprædicasset, neq̄ hac forte petitione aliquod fidei suæ detrimentum adferret. *Erubui*, inquit, *petere auxilium à Rege, quia dixeramus Regi, Manus Dei nostri super omnes qui quarunt eum in bozitate. quam-obrem nolite solliciti esse.*

Vestrum autem est, ex auditis, Catholici, utilitatem elicere, Euangelium hoc præceptoris loco sit, Deoque ex toto corde servite, mûdo valedicite, memineritis deinde, fieri non posse, vt quis duobus seruiat dominis Deo inquam & diuitiis, illas nolite completi, & ab avaritia quam longissime recedite. Cogitate adhæc, ditissimos quosque esse inquietissimos: & suis rebus contentos & quietos, esse ditissimos. Interrogatus olim Epictetus, quis diues inter mortales dicendus esset, ait, *Cui satis est quod habet*: à Socrate etiam cum peritum esset, quis omnium foret opulentissimus, ait, *qui paucissimis contentus est.* Democritus cum interrogaretur, quæ compendiosissima ad diuitias comparandas via esset, respondit, *si cupidum autem pauper fueris: quod qui fuerit assecutus, suis contentus est, & satis habet: qui vero satis habet, & cui sua suffecerint, omnium est mortalium ditissimus.* Fugite itaq; avaritiam, diuitias contemnite, nimiam sollicitudinem exuite, & diuinæ providentiæ innisamini.

Ad hoc scilicet, Euangelium tuum inuitat Domine, hoc etiam facere hodie proponimus, non diffidemus de tua, quam de creaturarum tuarum cōmodo habes, providentia: & sancte iuramus ac promittimus, nullū vnquam dominum præter te admittere, aut agnoscere: pollicemur adhæc ac fide datos obstringimus, in diuina tua providentia semper nos confisuros. Valeant igitur curæ & anxietates de futuro, à liberali tua manu solum omnia necessaria nostra expectabimus. Et quoniam tu, & non alius, tam egregie volucres cœli nutris, quæ neque serunt neque metunt: quoniam lilia agri tanto decore & venustate conuestis, quæ nec laborant; aut nent, maiora haud dupiè à te expectamus inquam, toties nos à te nutriendos, vestiendos, quoties opus fuerit. Spes igitur firma quam concepimus, & tua singularis providentia nos exstimulant, vt ad Euange-

lij præscriptum omnia terrena despiciamus, & quæ Beatorum sunt, in cœlesti habitaculo reposita, nancisci mereamur: nihil enim dederit illis, qui regnum Dei ante omnia quaesierunt: ad quod nos deducant Pater, & Filius, & Spiritus S. Amen.

DOMINICA XV. POST PENTECOSTEN.

Partitio.

1. De triplici mortis genere.
2. De mortis necessitate.
3. De oblivione & memoria mortis.
4. De more, & honore s. nabri.
5. De exportato defuncto.
6. De luctu viduæ.
7. De excitato defuncto.

Ecce defunctus efferretur, filius vnicus matris suæ, & hæc vidua erat. Luc. 7.

FIGURA.

Celebris ille Propheta Elias, is inquam ^{3. Reg. 14.} Elias, quem coruus esurientem pavit, quique ignem cœlitus aduocavit, quo Deo illas iniurias vindicaret, in Sareptam oppidum, haud procul à mari & Sidone situm, cum veniret: supernaturali quadam potentia, pauperula viduæ filium à morte ad vitam suscitavit: cuius miraculi fama per omnes mox Sidoniorum fines diuagata omnes in admirationem & stuporem rapuit. Hic vero videmus Iesum Christum, quem vt Eliam Iudæi suspiciebāt, Naim oppido tribus. Hāchar, haud procul à Capharnaum, appropinquantem; adolescentem filium vnicum matri suæ resuscitantem: quo miraculo omnes Galilææ vrbes percussæ & erectæ, Christum vt hominem cœlo lapsum suspexerunt. Propheta puerum excitatum sospitem & vegetum matri reddidit: etiam Christus: quæcum velut ab inferis prodeuntem amplexa est. Eadem vtrobique circumstantiæ, & inter vtumque sympathia singularis: vtrobique filii: vidua hic, vidua & illic: mortuus in Sarepta, mortuus in Naim, ad vitam redit, miraculum.

Philosophorum apophthegmata.

lum deniq; utrobq; Vnicum vero discrimen est, quod Elias precibus ad Deum fufis suum excitavit, Christus autem autoritate quadam & potentia absoluta. Hoc vobis mysterium hodie expositurum sum, modo Spiritus S. intellectum claritatis sua lumine illustret, & Beatissima Virgo patrocinio suo succurrat. In hanc igitur rem salutationem Angelicam offeramus.

AVE MARIA.

I.

Magna peccati malitia est & peruersitas. Auditores, adeo vt verbis explicari, & oratione comprehendere nequeat: & quamvis infinita in orbem inuenerit mala, e quibus de illius nequitia augurari licet, in tribus tamen mortis generibus, quae homini intulit, ea potissimum apparet. Morte scilicet corporis, quae est naturalis: animae, quae spiritualis, tertia damnationis, quae perpetua est. Adeo vt crudelitatis Iobis, quam erga Absalomum regni totius haeredem, sed in patrem pessimo Achitophelis instinctu insurgentem, exercuit, hoc mihi loco non inopportune in mentem veniat, qua tribus eum lanceis transfodendo, vitae & honorum cursum interrupit. Infelix hic Absalom imago & typus erat protoplasti Adami, qui cum immortalis ad immortalitatem gloriam, calicoronam & beatitudinis successionem conditus esset, sed deinde aduersus Deum patrem suum & regem, demonis instinctu & consilio infurrexisset: peccatum Iobis instar ipsum persequens, tribus illum lanceis transfodit, id est, tribus mortis generibus subiecit, stolidum illius propositum inuertit, ambitiones & conceptus intercipit, deniq; vitam eripuit, vnde Apostolus: *per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors.*

1. Reg. 18.

Rom. 5.

Dan. 7.

Mors bestie feroci comparata.

Vide olim Daniel propheta prodigiosam quamdam belluam, visio similem, tres dentium ordines habentem, & infinitos homines deuorantem: *Ecce bestia ultra similes visio in parte sua, & tres ordines erant in ore eius, & in dentibus eius, & sic dicebant ei, Surge, & comede carnes plerimae.* Cum bestiam hanc intueor propius, verum peccati hieroglyphicum mihi videre video: ipsum namq; ferox & portentosa quae-

dam bellua est, quae in ore tres letiferorum dentium ordines semper praefert, id est, tria mortis genera, quibus mordet, laniat, & omnes omnino mortales deuorat.

Cerberi fabula moraliter exposita.

Fingunt Poetae mendaciorum artifices, & fabularum concinnatores, apud inferos canem reperiri tricripitem, qui ad orci januam excubans custodiat introitum & miseros damnatos in faustu latratu allatret, atque hunc Cerberum nuncuparunt. Haec quidem fabula, hinc tamen veritatem elicere possumus, & dicere, peccatum trifaucem canem esse, tartari custodem, qui perpetuo miserum hominem, qui iam inde a paradisi terrestri amissione ad mortem condemnatus est: allatrat & impetit. Tria autem cerberi huius capita, tria mortis genera sunt, quibus omnes homines intuat.

Pro. 30.

Tria esse refert Salomon, per quae mouetur terra, & quarrum, quod penitus nequeat sustinere. Literalem sensum, quem ille intendit, omittens & ad solitas allegorias meas deflectens, dico tria haec, quae orbem vniuersum concutiunt, tria mortis genera esse, quae omnia exagitant, & vastant, & quartum, peccatum esse, quod eadem inuexit, quodq; penitus intollerabile. Vel potius dic hominem terram esse, cum scriptura dicat, *Terra, terra, terra, audi Verbum Dei:* at terra, quae a tribus agitur mortis generibus, quibus homo ob peccatum iam inde ab incunabulis obnoxius est.

Eccl. 10.

Tria horribilia.

Tria quoque esse ait, quae praeter ceteris timeatae vereantur, *à scribis*, inquit, *timuit cor meum.* Suo eadem ipse modo exponit: equidem alia via insilvens, & littera relicta mysterium secutus, dico tria haec quae timorem incutiant, tria item mortis genera quae peccato adducta sunt, non immerito posse appellari, morrem inquam naturalem, spiritualem, & aeternam, quae adeo terribiles sunt & formidandae, vt vnica illarum memoria omnes mortales percellere possit & educere? Quid? annò ipsa mortis naturalis formido ita Christum in omnibus corporis & animae partibus concussit & consternauit, vt sanguineo sudore totus maduerit?

Apo. 9.

Tres Ioannes in Apocalypsi plagas enumerat, quibus tertia hominum pars, igne, fu-

mo & sulphure extincta est, & eneeta: *Et ab his trius plagis occisa est tertia pars hominū, de igne, & de fumo, & de sulphure. Qui moraliter hoc exponere, & secreta eiusdem rimari voluerit, dicere iure poterit, peccatum esse homicidam, & licarium, qui tribus plagis mortalibus, id est triplici morte, non tertiam hominis partem, sed omnes propemodum mundi incolas obruncat & inuadit. O plagas letiferas & mortales.*

Prima plaga est mors corporalis, quam peccatum originale inuenit: qui sicut lapillus statuē Nabuchodonosoris, fragilitatis nostrę pedes feriens, corporis colossū & humanę naturę statuam in cinerē redegit. Audio scilicet Apostolum clamantem: *Per unum hominē peccatum in mundum, & per peccatum mors.* Corpus ante peccatum singulari quodam privilegio & gratia Altissimi, ab omnibus fortunę vectigalib. & tributis liberum erat & immune, & aduersus mortem immortale. Sed postquam peccatū omnes illi dignitates eripuit, nobilitatem abstulit, ac velut plebeū & gregatium similiter constituit: integrum illius exitium & interitum machinans, ad cineres & sepulchrum ipsum condemnauit. Decretum mortis audire vultis? An non Adamo in terrestri paradiso dictum fuit: *Puluis es, & in puluerem reuertetur.*

Secunda, est mors animę, quam spirituale homicidium dicere possumus, quam tunc anima subit, quādo gratia excidit: hanc enim ubi amittit, vitam amittit, quod enim corpori est anima, hoc animę gratia: ac de illa Apostolus locutus intelligitur, *Existimate vos mortuos qui sem esse peccato.* Et in Ep. ad Ephesios, *Cum essetis mortui in delictis & peccatis vestris.* quasi diceret, *Cogitate & animo voluite tempora illa, quę Euangelij promulgationem præcessere, in quibus in peccatis mortui eratis & sceleribus grauissimis. Quis vero de hoc dubitet, cum aperto scripturę testimonio constet, dicentis, Anima qua peccauerit ipsa morietur.*

Tertia plaga, mors est æterna, peccati abortiuum, tartaro prognatum: hanc Christus Iudæis olim interminatū est, quod pœnitentiam agere contemnerent, *Et in peccatis vestris moriemini.* In peccatis autem mori est,

damnationi obnoxium viuere, in æternū iucundissima Dei visione priuatum esse, in supplicijs sempiternis agere, & mortem perennem subire: Docuit hanc me philosophiam Psalmographus, *sicut oves, in inferno positi sunt, mors depascet eos.*

Primum quidem ē tribus hęc mortis generibus graue est & metuendum: dicit enim Aristoteles, *omnium terribilium terribilissimum est mors.* Secundum autem longe deterius: at tertium maxime formidandū. Docent quippe P salis carmina, mortem peccatorum esse pessimam: cui suffragatur etiam Augustinus dicens: *illa autem mors est grauior, & omnium malorum pessima, quę non sit separatione animę & corporis tantum: sed in æternam pœnam potius struatur, quę complexu ibi enim erunt homines semper in morte, ac per hoc nunquam viuentes, nunquam mortui, sed sine fine morientes.* Huc etiam spectabat Redemptor ipse, cum in Euangelio diceret Apostolis, *Time eum, qui potest animam & corpus mittere in gehennam: id est, nō metuite corporis mortem, quę gladio inferatur aut laqueo, sed infernalem, quę a peccato originem trahit.*

Cæterum duobus postremis mortis generibus omittis, de primo hodierna die, occasione Euangelicę historię, in qua adolescens defunctus ad tumulum deferebatur, loqui decreui. funeris exequias & pompam funebrem describit Lucas: *Ibat Iesus in ciuitatem, quę vocatur Naim, & ibant cum illo discipuli eius & turba copiosa: cum autem appropinquaret porta ciuitatis, ecce defunctus efferebatur filius vnicus matris suę. Vt autem tristes has exequias & feralem pompam ob oculos vobis ponam, primo de adolescentis huius morte, ac deinde de ciuidem resuscitatione verba faciam. Ad audiendum vos accingite, equidem me ad dicendum dispono.*

Primę igitur partis fundamētum sit, mortem omnibus in genere hominibus communem esse, & neminē ab eiusdē tyrānide & leonibus viuere immunem. *Quis est homo qui uiuet, & non videbit mortem?* ait olim Dauid: & cordata illa Thecuitis Absalomum profugū patri reconciliare satagēs, *Omnes morimur, & sicut aqua dilabimur in terram.* Apostolus vero ait, *statutum esse omnibus hominibus semel mori.*

Orige-

Dan. 2.

Rom. 5.

Rom. 6.
Ephes. 2.

Ioan. 6.

In Psal. 33.

Origenes, qui anno CLXXXIX. natus, tandem ob fidei Christianae defensionem capite plexus est decimo Imperij Severi anno quodam loco scripsit, duas quide[m] Deum officinas in mundo constituisse, vnam herbis & simplicibus medicamentis refertam, adversus corporis dolores; alteram scripturae, quae animae morbis mederetur; nullum vero mortis depellendae medicamen instituisse. Quod longo ante tempore praedixerat sapiens, *Non est medicamentum exterminij. Unde & postea triuialis ille versiculus inuentus: Contra vim mortis non est medicamen in hortis.*

Sap. 1.

Egregium Alexandri apophth.

Philosophi nonnulli cum obsequiorum Alexandro Macedoni impensorum mercedem postularent, atque ille annueret, dicens, Quam volueritis, petite; & haud dubie impetrabitis. Tum omnes vna voce dixere, *A morte nos immunes praesta, & immortalitate dona.* Quo audito rex sapiens respondit, *Nemo dat, quod non habet.* Cur igitur, inferebant illi, cum te Parcae huic obnoxium fatearis & ceterorum mortalium instar mortalem, pateris asfentatores auribus tuis occinere, *in aeternum vine?* Edocere videlicet superbientem volebant, suae ut fragilitatis & vtilitatis meminisset, sibi que perluaderet, esse se non minus quam alij, morti obnoxium: & ipsum mori, oportet esse omnes cogens, & quod a nemine euitari queat.

Apoc. 6.

Scribit Ioannes in Apocalypsi vidisse se equitem pallido insidentem equo, cui in quatuor orbis terminos data esset potestas: non aliam autem equitis huius expositionem adducemus, quam eam ipsam, quam Ioannes ipse attulit, mortem per hunc deorari dum ait, quae citato cursu per omnia diuagatur: pallidus autem est quod hominibus pallorem inducat: potestatem habet per omnia diuagandi, quod mortis iurisdictioni vniuersalis sit, & omnes illi arma submittant ferius aut citius, & coram eius tribunali compareant necesse est.

Exod. 18.

Habebat olim Israeliticus Pontifex duabus insculpta gemmis nomina duodecim tribuum filiorum Israel. Dicunt alij quodcumque voluerint, equidem doctiorum opinioni insistent, dico ideo id factum, ut vtilis hisce nominibus & Patriarcharum mortuorum reminiscens, suae etiam mortis recordaretur, sibi proponens non melioris se conditionis futurum: simul etiam

ut omnes inde discerent, mortem generalem esse, eiusque leges omnibus communes.

Veteres, ut vitae humanae statum representarent, ludos circenses instituerunt, qui celeberrimam vitae nostrae transitum denotabant, curterum vitae humanae cursum representant. & his aetas signabatur: tertiae venetae, & autumnum figurabant; postrema candidae, quibus hyems denotabatur. Equi colorati erant & notabant humores & quatuor qualitates, vitae nostrae praesides, & in corpus dominantes, calidum siccum frigidum & humidum: phlegma, choleram, sanguinem & atram bilem. Quadrigae ita instructae in stadio circulari agebantur, quod ab hac forma circus videbatur, sed tanto impetu; celeritate, flexibus & reflexibus, ut magna intuentibus admiratione afferrent. Innuere volebant, vitam hanc nostram perpetuum cursum esse, quae magno nos impetu ad mortem abripiat. anni scilicet aurige sunt, & quatuor vitae aetates, varij colores quibus curus hi ornabantur. Idque ex mente S. S. in qua de improbis & sceleratis dicitur: *sed & aeternam vitam esse vitam nostram, & conuersationem vitam impossibilem ad lucrum.*

Ludi circenses veterum vitae nostrae transitum denotabant, curterum vitae humanae cursum representant.

Sap. 5.

Dan. 2.

Quod ex caecati hi ethnici hoc emblemate designarunt, Nabuchodonosori regi & simul omnibus in genere hominibus olim Deus ad oculum in alia quadam figura demonstrauit. Hic igitur rex eo insolentiae cum venisset, se ut immortalem crederet, & quid amplius ceteris hominibus possidere, hoc a Deo somnio, vel potius visio ad meliorem mentem reuocatus fuit. Vidit igitur dormiens ingentem statuam, eamque constatae metalli generibus in quibus omnes vitae nostrae status, tum qui modo sunt, tum nosoris qui futuri, representantur. aureum illius caput imago erat regum & principum, brachia posita argentea, consiliatorum, praefatorum, & iustitiae ecclesiasticae, quod brachium seculare vocant & ecclesiasticum, quorum vita instar argenti tinniat, & honestatis sonitum edat venter & femora aenea, militum, armatorum, pugilum; pedes lutei & ferrei, totius plebis ac vniuersae reip. & ecce cum haec somnians animo agitare vel potius agitando somniaret, ecce lapillus luteis statuam huius pedibus aduolutus omnem hanc machinam in terram deiecit, & colossu[m]

Statua Nabuchodonosoris morales exponebat.

redegit in cineres. Exponite regium hoc somnium vt lubuerit, & ei quam volueritis interpretationem ascribite: equidē semper credidero mystice hic designatum, omnes mortui esse obnoxios, & minima occasione data tam magnos quam pusillos, tam diuites quā pauperes ad tumulum descendere & in cineres conuerti. An non hoc egregie est somnia interpretari?

I. el. 1.
Ioelis visio
allegorice
exposita.

Ioel Propheta visis quatuor plagis sanguineis, quas in populum se immisurum Deus comminabatur, postquam omnes terrę incolas ad tam tragicum ac funebre spectaculum, inuitasset ait, *Residuum crucea comedit locusta. Et residuum locusta comedit bruchus. Et residuum bruchi comedit rubigo.* Ille quidem de insectis locutus est; sed visionem hęc alij diuersimode exposuerunt: sunt qui credunt, quatuor hic monarchias designari, Chaldeorum vel Babyloniorum, Persarum vel Medorum, Græcorum & Romanorum. Alij vero de ingenti illa fame quam Deus terrę immisit, quando infecta & animalcula segetem, militum instar per agros grassantium, demolita sunt Ego vero cum plurimis magni nominis viris, de morte eadem intelligo, quę deuorat ac depascitur omnia in mundi huius agro, vt nulla sit arbor, quam non depascat, honores, nobilitatem, diuitias, scientiam, &c. quod scilicet fortuna intactum præterit, quod morbo eripi nequit, quod bellum fecit reliquū, mors tandem auferet ac diripiet, atque ita factum, vt residuum bruchi comederit rubigo. Quā obrem concludo, mortem omnibus communem esse, eiusque memoriam assidue conseruandam.

III. Postquam Deus statuam, quam superius iam descripsimus quę mortem denunciabat, Nabuchodonosori dormienti ostendisset, astu & vafritie factū est diaboli, qui illius memoriam semper ex animo nostro delere conatur, vt mane experrectus somni penitus fuerit oblitus: at Deus qui eam nobis semper ob oculos & in animo versari vult, Danielem ei destinauit, qui somnium exponeret, & interpretem ageret. O dementiam hominum! in lecto vitę huius interdū, fortis nostrę variationem mutationemque in mentem reuocamus, & ad vmbra[m] vsque mortis pertingi-

mus, sed confestim nos retrahit diabolus, cuiusq; memoriam animo euellit; at Deus, quę mortis obest bonitate, qui nullo non tempore salutis liuionem nostrę studiosus est, Danieles nobis excitat, inducit, concionatores inquam & doctores, sanctosque inspirationes, qui de morte nobiscum agant, memoriamque cineribus sepulcralibus conspergant.

Viciima quę ex voto Deo offerebatur, *Leu. 21.* cauda & auribus carere non poterat: Textum legis exponens Glossa, ait per animal cauda carens eos intelligi debere, qui de morte & iudicio, quę hominis extrema sunt, ac quodammodo vitę cauda, non cogitant.

Adam postquam peccasset, & graue illud delictum inobediencię aduersus diuinā maiestatem admisisset, nuditatem velauit, idque folijs ficulneis S. Athanasius intima mysteria rimatus ait, post quinque annorum millia iudeo duntaxat Christum ficulneę deinde maledixisse, quod peccatori erubescenti, in nuditate naturali tegenda, vsui fuerit: non quod hinc inferre velim, nolle Deum peccati huius effecta regi, qualia sunt nuditas, sitis, fames, frigus, mors, & aliarum calamitatum ferries; sed velle vt ita nuditatem nostram tegamus & pudorem vt præcipuus tamen peccati effectus, id est mors, pateat & ab omnibus videatur. Hinc est, quod primos præuaticatores mortuorum animalium exuijs vestiuerit, ideo namque eorū masculos, femellis prægnantibus ad speciei conseruationem referuatis occidit. Atque hæc ex Athanasio, Theodoro et Origene: quorum postremus in *Leu. hom. 6.* ait, *Decebat vt peccator se salibus vestimentis indueret, quę essent insignia suę mortalitatis, ne posset prætor. o. lisionem vel ignorantia suę mortis.*

Nemo profecto dubitet, quin mortis memoria in primis sit necessaria, nullaque haberi in mundo academia potest, in qua plura quis discat quam in schola mortis. In cuius rei signum crediderim Deum Ieremiam, vt salutaria monita perdisceret (qui enim docere velit plurima, plurima quoque norit, necesse est) ad figulę officinam misisse, vidit hic doctus ille discipulus non nihil argillę rotę imponi, & in vas quamprimum aptari, & deinde ex alia argilla aliud adeo-

Diabolus
moris ob
liuionem
inducit.

Leu. 21.

Cur Deus
ficulneę
malescit
dixit.

De varijs
quęst. q. 3.
in Genes.

Jerem. 18.

Iguo
lymb

adeoq; vt die exacto plurima vasa efformata sint; quorum hoc rumpebatur, antequam e rota exisset, illud inter siccandum, alia inter coquendum, alia iam cocta ad vnum durabant diem, alia vero diutius. Attamen omnia quoniam e luto & argilla efformata erant, facile rumpi poterant, & ad minimum impetum concussionemq; in frustra diffingi. Hęc te terra o propheta, hocce lutum, hęcce rota, hęc figuli officina doctiorem reddent, quam omnes academiarum cathedre, *ibi audis verba mea.* Hęc quę mysteria! Hęc officina, mortis est academia, figulus, natura, nos vasa, rerum vero omnium vicissitudo & commutatio, rota est. Quęnam Deus bone rota! Generatio enim vnus est corruptio alterius, ait Aristot. *Generatio pręterit, & generatio aduenit,* ait Ecclesiastes, nasci & mori ipsa ostendit experientia. Vna processio mortuorum, altera viuentium: alij abeunt, succedunt alij, hi ad multos viuunt annos, illi ad paucos & statim franguntur, eo quod fragiles & lutei sunt. Ad hanc Academiam quotquot estis, cōfugite Christiani, omnes mortis recordemini, hęc nempe Philosophia est omnium profundissima: ad hanc officinam properate, videte fractiones, collisiones, concussiones & ruinam mortis. Atque vbi mortem cognoueritis, vos ipsos noueritis.

Huius rei figuram esse credam mirabilem illam cęci nati in Euangelio curatione, qua non corpus modo, sed & animam Dominus illuminauit: in qua inter cęteras cęrimonias, lutum adhibuit, oculisque imposuit, vt nimirum in sui ipsius cognitionem veniens ad Dei tandem cognitione perueniret. Hinc Psalmista dixit, *Mirabilia facta est scientia tua ex me.* Dum enim propriorum meritum exiguitatem & mei ipsius vilitatem considero, te ipsum cognoscere incipio.

Cęterum veteres mirabili quodam symbolo ignorantiam designarunt: animal scilicet pingebant pedibus leoninis, facie muliebri, & plumis totum corpus coopertum: monstrum hoc plurimos in dies neci dabat, & infinitos ad orcum derudebat, idque non ferro aut ense, sed a nigmatica quadam quęstione, scilicet. Ecquod est animal, quod nascens sit quadrupes, in iuuentute bipes, in senectute

Tom. 2. Pars 2. Esstina.

tripes. Hanc quęstionem soluere non Sui ipsius posset, vitę certo certius amittebat: quicun- que autem ignorat, quodnam hoc sit animal, se ipsum ignorat: ipse namq; homo in pueritia quadrupes est, in adolescentia & virili ætate bipes, in senectute tripes, cum scipione gressum firmat & huiusce rei ignorantia inferos adauget, & tartarū damnatis opplet. Adde insuper in vario hoc monstro, Philosophos omnium peccatorum compendium includere voluisse, quę Ioannes ad tria redegit capita, *Omne quod est in mundo, aut concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitę.* Oculorum concupiscentia, leo est carnis desideria, mulier, & superbia vitę, an non plumę? omnium autem horum causa ipsa est sui ipsius ignorantia, cęcitas animi, & mortis obliuio.

Porro dici non potest, quam sit necessariū mortis semper meminisse. In huius rei signū voluit olim Dominus altare in quo victimę offerrentur e terra erigi, *Altare de terra factis mibi, & offeretis super eo holocausta & pacifica vestra.* Qui enim gratum Deo sacrificiū offerre voluerit, in sui ipsius cognitionis altari id offerat, & ab ara terrea ipsum proficiatur, a corde inquę, quod e memoria mortis compactum sit, & e terra mortis proprię constructum.

S. Bernardus cum probe nosset, quantum sui ipsius cognitio & vanitatis memoria emolumentū adferret, librum composuit, in quo hanc cognitionem latius deducit, cui & titulum pręposuit. *De consideratione ad Eugenium Papam:* aliud porro integro hoc libro non intendit, quam qui se cognoscere vult, a seipso incipere, & in seipso definire debere, & simul omnes adhortatur, vt hunc de manibus non deponant, quod verę scientię & totius Philosophię mundi huius breue quoddam sit cōpendium. Ipse etiam Augustinus, magnum illud Ecclesię columen, aliud a Deo non postulabat quam scientiam & cognitionem, sed eam in duo diuisam mēbra, sui ipsius sc. & Dei notitiam, *Domine nouerim te, & nouerim me.* Nemo autē se ipsum potest cognoscere, si de morte non cogitet, quę in essentia nostrę intimis inhaeret, & auelli non potest.

L1 Aristot.

Aristoteles & omnes propemodum Philosophi docuere rerum cognitionē à causis & principijs veris originem habere, scire, inquit, est rem per causas cognoscere. Hisce ipse vestigijs infiltēs dico, vt homo plene cognoscatur illic esse notanda principia, quod nimirum fragilis sit mortalis, terra cōpositus, & in cineres redigendus. Vera sunt hæc principia, & sacra Scripturæ axiomata, fidei articuli: quique seipsum plene cognoscere voluerit, & ad veram sui ipsius notitiam pertinere, hæc notet axiomata, Christianæ religionis fundamenta & bases.

Chrysol. in
Matt. 16.

Chrysol. verba illa Matthæi, qui vult venire post me, abneget semetipsum & tollat crucem suam, exponens, ait hunc sequi Christum, eiusque crucem in humeris gestare, qui per vitam huius plateas ita ingreditur, ac si quotidie in crucem agendus esset, mortem semper ob oculos & in animo habens. Maleficus enim cum ad suspendium ducitur in via non ridet, sed quo propius ad supplicij locum accedit, quo & frequentiores edit gemitus & largiores effundit lachrymas. Innuere magnus ille Doctor vult, mortis & cinerum sepulchralium memoriam, omnem risus, iocorumque occasionem præscindere, & eorum recordari, esse crucē Christi humeris gestare, & seruatoris præcepto obsequi, nam qui mortem perpetuo cogitat, ridere profecto & lasciuire non poterit.

Lazarus à
morte exci-
tatus nun-
quam de-
inde risit
amplius.

Referunt Lazarum, postquam à morte ad vitam redijt, nunquam deinde amplius risisse, quod semper ob oculos haberet horrorem factoremque quem olim expertus esset in sepulchro, & quem iterum sibi imminere certo sciret, mortem igitur ob oculos semper haberote, & nunquam lasciuiret.

Amos 3.

Amos Propheta, Isaia & Osee æqualis (cuius liber mera & continua ad pœnitentiam exstimulatio est, peccata coarguens, & graues delinquentibus pœnas interminans) iratum ait Deum Moabitibus, quod regis Idumæorum ossa iam sepulta cruerint & in cineres redegerint. *Super tribus sceleribus Moab, & super quartum non conuertam illos, eo quod incenderint ossa regis Idumæa vsque ad cinerem. Quo docemur, Deum ad iracundiam commoueri, quando mortuorum ossa mouen-*

tur & eruantur, id est, quando defunctorum & mortis memoria ex animo euellitur & ab oculis aufertur.

Refert in commentarijs suis Iosue Andreas Malsius, Iosue Iudæorum ducē mortuum in extremis Palæstinæ limitibus sepulchrum esse, in loco qui nomē à sole habet quod à statua solis illic erecta mutatus sit. Aiunt nonnulli Rabinorum hanc in illius sepulchro collocatam, qua declaratum credo, hunc ipsum qui olim soli imperauerat, eiusque cursum in medio cœli axe interruperat, mortis imperium euitare non potuisse, sed illius armis cecidisse. Vel forsan hoc ideo factum, vt hinc discerem⁹ magnarum sepulchram & tumulum soli expositam & in omnium oculis versari debere, id vt paruuli & plebrij vidētes mortem & cineres magnorum ac regum suorum etiam recordari alluescant.

Ioseph Patriarcha cum mortē instantem in mentem reuocaret, seseque propediem ad patres apponendum sciret, fratres obtestatus est ossa sua vt ex Ægypto iecū in terram promissionis asportarent. Hinc Rabini & veteres Hebræi sibi persuadent, quamprimum non Israelitibus ex hoc mundo Ioseph decessit, illius ossa in Ægypto magifico cuidam loculo imposita fuisse, & pro arcam in exitu Israel de Ægypto, arcam fœderis ahabuisse, gmen præcessisse, & duxisse, Iosephi vero reliquias agmē clausisse & custodisse. Quemadmodum vero in Arca tria erant notabilia, leuis tabula, virga Aaron, & Manna: ita quoque in feretro Iosephi tria fuisse non minus admiranda, sc. legē, qua iam inde à mundi exordio omnibus hominibus statutum fuit semel mori, post exitum deinde virgā iustitiæ, eo quod nullus à terribili hac lege eximi potest, Tu terribilis es, & lata sunt. *quis resistit tibi? ex tunc ira tua* Id est, iam inde ab Adami peccato, paradisi amissione, & ad mortem condemnatione. Postrema manna nō abfuisse, id est, certā resurrectionis spem. Prior arca aduersus visibiles inimicos tuebatur, posterior aduersus inuisibiles & aereas potestates, peccata in quā & diabolos: quod mortis memoria, pterquam quod summe sit necessaria, non mediocrem etiam aduersus dæmones & peccata utilitatem suggerat.

Mosem mortuū sepeliuit Dominus in val. *Deut. 34. le Moab contra Phogor: idq; non aliam ob causam,*

Mystica Iosephi
sua sepulchra
Malsius
Ios. 24.

Mor
mor
verti
cata

Pal.

Pa.

Ex

san. ait hoc loco Procopius Gazæus, quam vt imposturam illius Idoli cōpesceret ac frænaret. Erat namq; hac in valle fanū Priapo lasciuie & libidinis Deo dedicatum: aduersus catnales hæc illecebras cum Deus repagulum veller obicere, aliud aptius nō inuenit, quam mortis & cinerum memoriam. Nihil enim melius refranat & cōpescit carnis appetitus, eiusq; titillationes magis refundit, quam mortem præ oculis semper gestare, & nullo non loco ac tempore eiusdem reminisci. Eodem deinde loco sepultus fuit filius regis Moab, vt mortis memoria hoc à loco nunquam recederet.

Mortis memoria aduersus peccata utilis.

Psal. 72. *Non est respectus mortis eius: ideo tenuit eos superbia, operis sunt iniquitate & impietate sua. Sanctus Hieronymus autem ex Hebræo vertit, Non cogitant de morte sua, ideo tenuit eos superbia. Adeo vt peccati causa sit rarior mortis memoria.*

Vnica hæc cogitatio Dauidi regi ad passiones compescendas, & carnis pruritus coercendos sufficiebat: ita quippe de seipso fatetur, *Cum consisteret peccator aduersum me, obmutui. cum vero ad vindictā de inimicis capiendam exstimulabatur, dicebat, Notum fac mihi Domine finem meum, id est: Animum meum elatum deprime Domine, affectus retunde, appetitus mortifica, me humilia, me inquam qui mortalis sum, & propediem moriturus. Atq; vnica hæc cogitatio animum illum eripiebat, & obmutescere cogebat.*

Exod. 12. *Grauilissimas Pharao rex & optimates eius per Ægyptum grassari viderunt plagas, quibus ad pœnitentiam & agnitionem peccatorum deuenirent, viderunt inquam muscas, ranas, grandinem, tonitrua, tenebras, sanguinem, animalium stragem, sed omnium postremum primogenitorum interitū. Quo tristi spectaculo ita Pharao & vniuersum regnum concussū & consternatum fuit, vt Hebræis quamprimum abeundi facultatem*

concesserit. Tantum scilicet metus mortis & vnica cinerum memoria in regum pectoribus efficere potis est.

Scelerum mors est, mortis recordatio, & Mortis me-
singulare ad omnium rerum contemptum moria om-
inducendum est remedium. Mirantur non-
nulli sacrorum Bibliorum interpretes & quæ-
contemptū
runt, vndenam tam liberaliter sua Hebræis inducit.
abeuntibus Ægyptij traderent, quasi eadem
prodigerent, & negligerent: & omnes asse-
uerāt, vni mortis formidini id esse adscribē-
dum, quod sc. lachrymis suffusi, & dolore &
luctu oō mortē primogenitorum exanima-
ti, ac quodammodo vitā pertasi, erga argen-
tum & aurum non afficerentur, sed eadem
potius negligerent & vili penderent.

Alij curiolarum rerum indagatores aliam Num. 13.
quæstionem proposuerunt, petentes, Qui
factum fuerit, vt duodecim illi exploratores,
quos Moyses in terram promissionis misit,
tam amice ab omnibus exciperentur, loca om-
nia & munitiones curiose explorarent, &
tandem etiam fructibus illius onusti in ca-
stra ad suos redierint. At duo illi, quos Iosue Ios. 2.
deinde post aliquos annos misit, magna ad-
dierint pericula, vt à Raab meretrice occul-
tari clanculo debuerint, ni vitam amittere
doluissent. Post varia allata, tandem con-
cludunt, nullam aliam rei huius statui ratio-
nem posse, quam eam ipsam quam S. Scri-
ptura attingit: quod scilicet eo quo primi
exploratores miserant tempore, pestis &
contagio per vniuersos regni Chanaan ter-
minos grassaretur & Chanaanai suorum fune-
ribus adolendis intenti, ac mortem instan-
tem metuentes, loca munita & arces suas ne-
gligerent, & hæreditatis curam omitterent:
nam facile, teste Hieronymo, contemnit
omnia qui semper cogitat se moriturum. At
vbi posteriores in terram hostilem descen-
derunt, nullus omnino de morte in vniuerso
regno loquebatur, sed omnes rebus suis de-
fendendis, restaurandis arcibus, diuitijs pa-
randis incumbentes, hostes regno arcere co-
nabantur.

Testamenti tabulis statuit Semiramis re-
gina, vt sepulchri sui lapidi hi characteres in-
dis reginæ
sculperetur, Q R P. E D M. Q Q. V. S. id est, Epitaphi-
Quisquis regum pecuniis eguerit, demoliens monu-
um.

mentum, quocumque volet sumit. Darius autem Persarum rex hos characteres cum legisset auri cupiditate exstimulâte, sepulcrum thesauri reperiendi spe sibi proposita reseravit. Sed spe frustratus fuit, nihil enim præter ossa, scætores & putrescens cadaver illic repertum, eum hac epigrapha, *Nisi malus & pecuniarum inexplebilis fores, mortuorum loculos nunquam mouisset.* Et quamuis hoc ridiculum, & Regina hæc pudoris tantum incutiendi gratia id scripserit, hinc tamē edocemur mystice, nullum haberi in mundo thesaurum posse meliorem, & ditio- rem quam mortuorum interdum ossa excussisse: & sane si quis morti consulenti auscultare voluerit, ditissimus breui futurus esset, omnes namque virtutes diligeret & vitijs omnibus valediceret; omnemq; vanitatē mundi contemneret. Cæterū mors huius adolescentis longiorem hunc tractatum expressit, sed tempus iam est eundem tumulo inferendi, ac materiam reliquam, vti promiseramus, prosequendi.

IV. Naim situs. Christus igitur oppido Naim appropinquans (quod in Galilæa situm haud procul à Capharnaō aberat ac bis mille passibus à monte Thabor) ecce defunctus efferebatur filius virginis matris sue. Hic porro occasione data, de sepulcris, exequijs, mortuis; tumulis loquendum est. Ex hoc et Evangelio discimus, veterem & bonā illam consuetudinē mortuorū in fide Christiana ac fidelium honesto loco sepeliendorū: quod hæcenus semper summa religione & inuiolabili cōsuetudine, obseruatum est, & imprimis apud Iudæos, sed tā longinquā temporū successione, vti iam inde ab ipsis mundi, vti ita dicam, incunabulis veterimos eorū maiores in funeribus, adornandis videam occupatos. An non pater fidelium Abraham Sarę vxori mortuæ sumptuosas exequias parauit? Iacob etiam mortuus è terra Ægypti transportatur, vti in sepulcrum patrum suorum inferretur, cuius funus omnes Ægypti nobiles & purpurati cohonestant. Ioseph morti proximus fratres rogauit, sibi vt post mortem funeris & tumuli rationem haberent. Ipse etiam Tobias senior testamentum condens filio iniunxit, corpus suum vitæ cessum terræ vt mandaret dicēs, *Cum acceperit Deus animam meam, corpus meum sepeli-*

At maioris in pretio sepulturæ honor fuit Ioan. 11. in nouo testamēto. Nobilis ille Lazarus magno honore & apparatu tumulo illatus fuit: generosus etiam athleta Stephanus lapidibus obrutus à viris timoratis sepultus est, *sepelierunt Stephanum viri timorati.* Ipse etiam mundi seruator Christus sepulcrum habuit gloriosum, procurantibus funus illius & velut pollinctoribus Iosepho ab Arimathia nobili decurione, & Nicodemo maximi apud Phariseos nominis, quod præuidens Propheta ait, *Et erit sepulcrum eius gloriosum.* Esa. 55.

Magnificas etiam in sacris literis reperio 2. Reg. 3. funeris stipitationes & exequias: Abneris funus prosequuntur Dauid rex & vniuersa Israelis nobilitas, lacrymas & gemitum in timis deductum pectoribus, eius tumulo velut inferias maciantes. Galaaditæ Saulis & omniū Iudææ Principum, qui in conflictu Gelboæ à Philisthæis erant interempti, corpus solenni pompa sepelierunt, quin Dauid in regno successor tam grati animi certior redditus, nuntios in Galaad misit, qui ingentes ob hocce gratitudinis beneficium in regis manes collatum gratias agerent. Iudas Machabæus magnus ille & generosus bellator, erga mortuos benignus, militum suorum bello interfectorum corpora terræ inferri mandauit, quorum exequias omnis illius exercitus magno luctus argumento prosecutus est, quin & pro animabus eorum, si quod forte in purgatorio supplicium incurrisset, magnam auri vim in templo offerri præcepit. Vidistis ne exequias & funus augustinus quā ipsum Iacobi Patriarchæ, cui vniuersa Pharaonis aula, omnes regni Principes & optimates Ægyptij interfuere?

Magnis etiam effertur in literis sacris Tobias in mortuos. Tobias in captiuitatem Assyriam sub rege Sennacherib, (cuius castra olim Deus Samariam obsidio premētia per Angelum euerit ac dissipauit,) abductus esset, regis præceptum, ne quis Iudæos hinc inde per agros occisos sepeliret, quo à bestijs deuorarentur, quod inquam Deo magis quam regi obsequens ciues suos interemptos, huc & illuc sparsos domū clanculo deferret, quos deinde noctu tenebris visum.

visum impediens, terra, magno affectu & obsequio, mādabat. Quod & Angelus Raphael deinde, merita illius recensens, velut præclarum quid & magna dignū mercede extulit & exaggeravit: *Quando sepelias mortuos & abscondas per diem in domo tua, & nocte sepelias, & relinquebas prandium tuum.*

Tob. 12.

Ethnici er-
ga mortuos
etiam pi-

Ipsi etiam gentiles, religionis veræ exper-tes erga defunctos tamen se benignos & pios ostenderunt, & funera ijs præclara instituerunt & exequias solenes. Alexander Macedo, ut refert Plutarchus, integerrimum amicorū Hephæstionem, multis diebus luxit, & deinde honorificas ei paravit exequias, omnem quoque exercitum luctum voluit induere, & ut equi luctum etiam præferrent, jubas illis demijussit, & urbem in qua mortuus erat, muro spoliari, ut etiam laxa ipsa luctum quodammodo ostenderent.

Notabilis
historia de
Poeta Si-
monide.
Val. li. 1. ca. 7

Maximus Valerius de obsequio erga mor- tuos exhibendo, ad quod a natura nos obli- gari creditum est, agēs, refert Simonidē dum post navigationē per litus obambulare, in inhumatum incidisse cadaver a mari in litus ejectum, quod pro eo quod mortuis debe- mus obsequio, ultimo sepulcri honore affe- cit. Nec ingrato beneficium præstitit: nam cum post aliquot dies captam navigationem prosequi vellent & mare cōscendere, in somnis apparuit illi mortuus, & ut navigationem dif- ferret adhortatus est, si vero mare cōscende- re certo decreuisset, vitæ amittendæ pericu- lum imminere præmonuit. Poeta bene con- sulenti credens, & navigationem in aliud tē- pus rejiciens, socijs ut idem facerent consu- luit, sed illi hæc explodentes vix mare conscē- dere, quin statim exorta subito tempestate, & naui cōfracta, inspectante in littore Simo- nide, perierint. Idem ipse Simonides dijs gra- tus & acceptus fuisse visus est, cuius salus ab imminente exitio defensa, ruine quoque sub- tracta est: Cænant enim apud amicū, in Cra- none, Thesaliæ oppido, nuntiatum est, duos juvenes ad januam venisse, magnopere rogā- tes ut ad eos cōtinuo prodiret: ad quos egres- sus neminem ibi reperit. Cæterum eo momē- to temporis triclinium in quo cæteri epula- bantur, collapsum, omnes conuiuas oppres- sit, fabulam hoc esse si velitis credere, per me

Mortui nō
sunt ingratī
ob honorē
sibi collatū.

Val. li. 1. ca. 8.

Mortui ho-
norem sibi
collatum
perferunt.

licet, equidem vero id accidisse crediderim, atque inde infero, non ingrato nec in casum beneficium conferri, quod mortuo impendi- tur, & si in corpus & cadaver extinctum gra- ti fuerimus, animas ipsas in altero obambu- lantes mundo beneficio accepto gratias, citi- us aut ferius par pari referre. Sanctum quid igitur & pium ipsa sunt exequiæ & sepultura, nullaque vnquam natio adeo barbara existit, itaque ab omni humanitate aliena, quæ hono- rem sepulcralem saltem aliquem mortuis de- negarit: dixi aliquem, nam eadem apud om- nes non fuit mortuorum sepeliendorum ra- tio, quorum aliquot jam recensēbo, & eas di- versas & penitus inter se discrepantes.

Lothophagi, Africa incolæ, haud procul à Syrtibus nauis sita (dicti autem Lothophagi, quod loto victitæ, quod arboris genus est, rerum omnium & præsertim patriæ obli- uionem inducēs, quam cum Vlyllis focij huc appulli gustassēt, vix, ut Homerus ait, nauim in patriam nauigaturi conscendere poterūt: adeo ut adagium vulgo tritum inualuerit, *Lo- tum gustasti, natoris ayes*, in eos torqueri so- litum, qui æquo diutius in alieno solo morā- tur & in patriam reuerti vix queūt) Lotho- phi inquam defunctos mari iniiciebant, & lo- co tumuli oceanum ijs concedebant. Panno- nij vero, qui hodie dierna die Hungari, in lacus eosdem iniiciebant, ut ita à piscibus deuora- rentur, ut refert Laertius.

Bactriani, qui ad extremos orientis fines, Bactriani ultra Assyrios siti sunt, quorum rex aliquan- do fuit Zoroaster, primus magiæ auctor, & defunctos quorum imperium in mille vrbes extendeba- tur, hi inquam crudelitate & feritate notissi- mi, defunctorum cadauera canibus, quos pu- blicis in eam potissimū rem sumptibus alebant, obijciebant, atque eorum alium hominum esse receptaculum volebant. Festantur hoc in Tusculanis quæstionibus Cicero, & S. Hieronymus commentario aduersus Iouin- nianum.

Massageta, (Asia incolæ, haud procul à mari Caspio, sanguinarij & cruoris humani sitientissimi, quique lac cum sanguine equi- no mixtum instar nestaris potabat) mortuos deuorabant, imo & parentes senio confectos & morbis afflictos jugulabant, (indignum

Hom. li. 9.
odys.Cic. 1. Tuso.
S. Hier. l. 2.
cont. Iouin.

liquidem credebant & miserimum, aliquo morbo oppressum emori) quos paulatim in frustra concisos deuorabant, & summam feritatem humanitatem rati, feliciores credebant eos, qui à propria deuorabantur prole, quam qui à vermibus, a quibus ac feris deuorabantur. Hæc Alexander ab Alexandro.

Lib. 3 c. 2.

Quomodo
Scythæ &
Ægyptij
mortuos se-
pelirent.

Tibareni, qui summum in voluptatibus, risu ac jocis bonum statuebāt, mortuos quos uiuos dilexerant, ad summitatem perticæ suspendebant, vt ita ad solis æstus & ventum exsiccarentur, ac jucundissimam parentum & amicorum memoriam nunquam amitterent, quos ab oculis suspensos semper gestarent. Scythæ amicis mortuis eundem cum illis tumulum subibant, & graue credebant ab iisdem etiam post mortem abesse. Ægyptij defunctis magnificas erigebant pyramides, sibi persuadentes hæc esse mortuorum receptacula æterna fore & sempiterna.

Matth. 18.
Marc. 5.
Luc. 8.

Iudæi vero aliam sepeliendi rationem & ab alijs gentibus diuersam habebāt, defunctorum quippe cadauera in agris desertis, imo & in montibus sepeliebant, atque vnaquæque familia sepulcra quædam sibi propria possidebat: quod è sacra scriptura potero astruere, in Matthæo enim legimus Domino Gerasenorum (qui trans Iordanem habitabant, apud quos Strabo lacum esse ait, cuius aqua adeo perniciosa est, vt greges eandem degustantes lanam, vngues & cornua amitterent, quem eundem ipsum esse crediderim, in quem se porci dæmonio agitati coniecerunt, non vero, vt quidam existimant, in mare Galilææ.) terram ingresso duos dæmoniacos sepulcro egressos esse, quod in monte situm erat. Iosias etiam rex cum videret plurimos in monte tumulos, ossa eisdem exemit, vt altari Bethel imponeret, video apud Matthæum etiam agrum coemi in sepulturam peregrinorum pecunia, quam Iudas in templum retulit. Hodierno etiam in Euangelio cernere est adolescentem solenni pompa extra ciuitatem ad tumulum deferri, quod funus multi comitantur, & stipant, tum vt matrem afflictam consolentur, tum vero vt defuncto honorem exhibeat: est etenim insignis actus pietatis, honoribus post mortem afficere eos, quos in vita dileximus. *Ecce defunctum efferebatur.*

4. Reg. 13.

Matth. 27.

Hunc cum efferrî video, veram peccantium Mortuus hic cernere imaginem videor: nam vt ille peccatori quoad corpus erat, ita hi quoad animam mortui sunt, & sane verus horum typus hic erat.

Primo, quemadmodum mors extremum corpori frigus inducit, ipsumque instar glaciæ reddit, ita & animam peccatum: ideo dixit Ieremias, nullum in orbe gelu reperiri posse, quod ita rigescere aquam cogat, ac peccatum animam. Et sane Deus cum mundo plagas interminaretur, gela eidem se immisurum iurauit, *Gelu*, inquit, *sicut sal effum.* *Eccl. 43. dam super terram:* vt vero frigus & bruma floribus nocet, ita peccatum virtutibus animæ. Idcirco sponsa horti sui viriditatis studiosa, Boream & Aquilonem conjurauit, ab horto suo procul spirando recederent, nec eundem perflarent, *surge aquilo:* calidos vero & benignos aduocat vt flores faciant excrecere, *venit auster, persua hortum meum, & fluent aromata illius.*

Secundo, mortuus grauis est & instar terræ ponderosus: & in hoc peccator ei similis cato grauis, nihil enim reperiri queat, quod cum peccati grauitate sit comparandum, non ferrum, non chalybs, non denique mors plumbeus. Quod ita probò: nihil est in mundo, quod aquæ maris non sustineant, lapides enim, metalla, marmora nauibus vehuntur, vnum tamen Ionam Prophetam peccato grauatum sustinere non potuerit. Terram ait Psalmista à Deo ita firmam ac solidam creatam, vt concuti & inflecti nequeat, *Qui fundasti terram super stabilitatem suam, non inclinabitur in seculum saculi.* peccatum tamen ita suo eandem grauauit pondere, vt sub eodem fatiscens sub pedibus Chore aperta fuerit, & illum & socios sceleris deglutierit. Cælum vero adeo firmum ac solidum est, vt æneum illud Iob appellare non sit veritus, *qui solidissimi sunt sicut are fusi:* peccati tamē Angelici pondus & grauitatem sustinere non potuit. Cælum ecce, mare, terra vnicum peccatum sustinere nequeunt, tu vero anima mea tanta tamque graui humeris imposita geris, an non igitur vereris, ne succumbat, non metuis ne te dehiscens terra deglutiat? quam obrem onera humeris deponere, & te quanto cyus exonera.

Tertio

Peccator
vita caret.

Tertio, mortuus foret, non minus etiam peccator, sepulchrum enim patens est guttur eorum. Mortuus etiam vita caret, caret etiam peccator, & quamvis exterius viuere videatur, intus tamen mortuus est. Peccatum enim fulmini simile est, quod enses saepe in cineres & fauillas redigit, vagina integra, illud n. corpori parcēs, animam interfecit. Scriptum enim est in Apocalypsi, *Nomen habes quod viuas, & mortuus es, qui n. & sapiens, vidq. ait, impios sepultos, qui etiam dum ad. uc. viuerent, in loco sancto erant.*

Apo. 3.

Quarto, exanimis nihil videt, nihil audit, non loquitur, nihil deniq. sentit, nullum denique vitæ signum præfert. Idem omnino in peccatore cernere est, qui nec oculos, linguā, sensum, vel aures habet. Neque enim sentit vulnera quæ illi à peccato infliguntur, nec diuinas cōminationes & flagella percipit, quibus Deus eum ad pœnitentiam excitare conatur: quos enim excipit ictus non sentit, nec ulla ratione eisdem permouetur, ac proinde ita loquitur apud sapiētem, *Vulnerauerunt me, & non dolui, traxerunt me, & non sensi.* Corpora viuentia sentiunt, & minimam aciculæ pūcturam sentiscentia sese retrahunt, & semel exanima & mortua ne sagittæ quidem vulnus percipiunt. Id ipsum de animabus esto iudicium, quæ enim in Deo viuunt, sensu præditæ sunt, & peccata etiam venialia calidis lacrymis eluunt: at quæ per peccatum mortuæ sunt, etiam maiora, quæ mortalia dicimus, vix sentiunt, & de grauissimis sceleribus admissis nihil sollicitæ sunt. Peccator igitur sentitiua potentia destitutus est, & mortuo huic adolescenti non ab similibus.

Ier. 29.

Ecce defunctus efferebatur. O rem deplorandam! eodem ipse die quo adolescens hic, domus delictum, matris spes & solatium obiit, eodem etiam elatus est, nemo namque eum sustinet, & domesticis omnibus grauis est. Quam hominum ingratitude culpans Psalmographus aiebat, *Obluioni datus sum, itaquam mortuus à corde.* Conquestus enim rex hic exiguum suorum erga se affectum & sui quando aduersis premebatur obliuionem, ait se illis grauem fuisse, vt mortuus aliquis domesticis. Atq; hæc etiam ratio est, cur sepulcra terram obliuionis metaphorica locutio-

Psal. 30.

Sepulcra
terra obliuionis di-
cta.

ne appellarit, nemo siquidem sepulcorum recordatur, nunquid cognoscuntur in tenebris mirabilia tua? & iustitia tua in terra obliuionis? Quo loco doctissimus Genebrardus, per terram hanc obliuionis, infernum interpretatur, in quo Deus impiorum penitus obliuiscitur, vel etiam sepulchrum: quod defunctorum memoria, quamprimum è viuentium tabulis & ephemeridib. eradatur, juxta Psalmographū, sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum ibid. non es memor amplius.

Psal. 87.

Magnam Martha Bethanienfis sollicitudinem ac diligentiam ostendit, vt frater Lazarus sanitatem recuperaret tum litteras ad Christum, quem fratris amicū credebat, scribendo: tum etiam præ magno affectu lacrymando: at quamprimum & mortuus est, eius oblita est, imo factorem cadaueris ferre non valebat, *Quatriduanus est & iam factus.* Quam diu viuimus, amicitiam colimus & fouemus, nemo me at vbi vitæ fax exstincta est, & sepulchrum subijmus, nullus restat amicus, & nulla nostri apud mortales viuunt memoria. Quod è morte adolescentis huius facile colligere est, qui quamdiu vegetus erat & sospes, domus erat columen parentum gloria, & matris delicia: at vbi viuere desuit, & animam efflauit, effertur, nemo illius societatem ambit, omnes ab eo redeunt.

Ioan. 11.

Mortuorū
diu viuimus,
amicitiam
colimus &
fouemus,
nemo me
at vbi vitæ
fax exstincta
est, & sepul-
chrum subij-

Ecce defunctus efferebatur. Mortuus erat hic adolescens, & efferebatur. Primo, quod esset orphanus & patre careret. Plurimi pro dolor hodie emouuntur, quod patre orbati sint, vel si vero pater in viuis sit, quod negligens sit in bene instituenda familia & ad virtutem commouendo, cuius negligentia saepe in causa est, vt filij pessum eant & mortem incurrant. Ieremias Propheta miserabilem hanc hominum sortem deplorans aiebat. *Pupilli facti sumus absque patre, matres nostra quasi vidua.*

Parentum
negligentia
saepe causa
est mortis
filiorum.

Secundo, quis scit an non adolescentis huius adolescentia mortis illius causa fuerit? ipsa enim ignis est, qui cum negligitur, vitæ nostræ telam succendit: humor quidam feruens est, qui cum non temperatur, omnia commouet, concutit & perturbat: ætas quædam prodiga est & dissoluta, quæ nisi cōpescatur & retineatur, omnem temporum & anno-

Iuuentus
sepe in cau-
sa est, vt di-
es nostri
abbrevien-
tur.

rum

rum facultatem dissipat. Est denique quartum illud, quod se ignorare ait, in Prouerb. Salomon. *Et quartum penitus ignoro, viam viri in adolescentia.* Hinc Arist. adolescentiam ratione destitutam esse ait, & cholera, igne, flamma & inordinatis passionibus æstuantem, quæ in hac ætate potissimum se exerunt.

1. Ethic. 9. At qualis est hic adolescens mortuus: *filius vnicum matris sue.*

VI. Euangelista viduæ huius calamitatem & infortunium exaggerans, dicit vnicum tantum ei fuisse filium, fulcrum domus, lumen oculorum, baculum senectutis & omnium facultatum hæredem. Tristis profecto casus: solent enim lachrymæ & dolor, iuxta amoris magnitudinem & dilectionis vehementiam metiri. Atqui maternus erga vnicum filium amor adeo vehemens est, vt David rex affectum quo integerrimum suum Ionathã prosequeretur, exprimens, materno erga vnigenitum amoris illum æquipararit. *Dolens super te mi Ionathã, quia sicut mater vnicum amat filium, ita ego te diligebam:* atque hæc etiam ratio est, cur Ieremias populum monuerit, vt luctu vnigeniti peccata sua plangeret, *Luctum vnigeniti fac tibi*, item Amos capit. 8. & Zacharias cap. 12.

Exemplo rem simili confirmabo, recordemini quæso suspiriorum, & lamentorum, quæ dolens illa Anna Tobia mater illo absente effudit, *Heu, heu me, fili mi, vt quid te missimus peregrinari, lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostræ, scilicet vita nostra spes posteritatis nostræ.* At cogitate potius lachrymas & vehementes preces, quibus prudens illa Thecuitis, apud Dauidem vnigenito veniam conata est impetrare, quamuis non suo, sed Absalomo, *Mulier vsãna ego sum: mortuus est n. vir meus: ancilla tua duo erant filij, qui vixati sunt aduersum se in a. ro, nullusque erat qui prohibere posset, & percussit alter alterum & interfecit eum. Et ecce consurgens vniuersa cognatio aduersum ancillam tuam, dicit, trade eum qui percussit fratrem suum, vt occidamus eum pro anima fratris sui quem interfecit, & deleamus hæredem, & querunt extinguere scintillam eam, quæ relicta est, vt non supersit viro meo nom. & reliqua super terram.* Hinc vobiscum dispicere potestis, quantus matris huius lactus & tristitia tue-

rit, vnicum dum amicitie filium, *unicum matris sue.*

O arcana & mirabilia Dei iudicia! pluri- Mirabilia Dei iudicia
rimum abundant bonis, & carent liberis, alij abundant liberis, & carent facultatibus: alij opulenti sunt, & non nisi vnica habent prolem, quæ etiam sæpe Deus aufert. At cur hoc ita fiat, nemo potest inquirere, nemo profundas illas diuinorum iudiciorum & consiliorum abyssos penetrare. Hoc autem certum est, esse hæc infirmitatis & malorum nostrorum remedia: quod similitudine quadã reddam manifestius. Medicus si varios habeat, quos medicari velit eisq; diuersis vexatis infirmitatibus, varia etiam pro cuiusq; morbi ratione adfert remedia & medicamenta: huic phlebotomiam præscribit, huic alui purgationem, alij cucurbitas adhibet: illi rhabarbarum cõducere asserit, huic frupos & electuaria, alteri deniq; cataporia, emplastra, & malagmata, non secus etiam Deus animarum nostrarum medicus, quæ quoniam diuersis afficiuntur morbis, diuersa quoq; in iisdem persanandis adhibet remedia. Huic aufert bona vt Iobo, illi liberos, vt Dauidi, alijs infamiae notam inurit, vt honestæ matronæ Sulfannæ: alijs deniq; vnica aufert prolem, vt huic viduæ.

Cur putatis, toties in sacris literis Leoni mortem comparari, & apud Isaiam imprimis, *Quasi leo sic contriuit omnia ossa mea?* tum quod crudelis sit quam maxime & nemini parcens, tum vero quod viæ, per quas hominem aggreditur & inuadit incertæ sint & occultæ. Leo enim dum per æstuantem Africa arenas incedit, vestigia impressa, cauda per terram serpenti, delet, vt, cum nulla appareat vestigia, nemo resciscat, q̄ secesserit, aut vbi cubilia locarit, atq; ita semper securus obambulat. Idem imitatur & mors: nemo enim rescire potest, quibus vijs accedat, qua ratione oppressura sit, ne frigore emorians, times, q̄ vt euites, confectaris calida, vina, aromata, aliaq; vehementiora, atq; hinc febris nascitur, quæ te hinc abripit, mortis igitur vestigia nequeunt agnosci.

Adhæc Leo ad clementiam & benignitatem pronus est, libenter ignoscit, & dimittit: ita quoq; mors cum Dei seruis agit

3. Reg. 1.

Mirabilia Dei iudicia

1. Job. 1.

2. Reg. 11.

Dan. 11.

Mors leoni comparatur.

Dan. 3.

Dan. 2.

Mag. Greg. in Moral.

Reg. 13.

agit & iustis, quod vt confirmet, historiam producit prophetæ illius stolidi, quem Deus ad Ieroboam misit, verans ne apud illum, vel apud alium quemquam cibum sumeret: at cū à Pseudopropheta ad prandium esset inuitatus, & apud eum comedisset, in via à leone fuit dilaniatus: qui tamen leo a deo se humanum ac benignum præstitit, vt nec sanguinē eius biberit, nec membra dilaniarit, imo ne equo cui Propheta infederat, vllum damnum intulerit, nec prius ab eo recesserit, quam ab aliquo terræ mandatus esset. Cuius rationē reddens Gregorius ait, primo eum occisum vt præuaticantem & Deo inobedientem, at seruatum vt Prophetam & Dei ministrum.

Quidquid de rei veritate sit, mors læna est quæ nec adolescenti, etiā vnico matris filio, parcat. Cum pompam & apparatus illum funebrem quo adolescens hic ad tumulum defertur, considero, illustri eum familia natū & opulentum fuisse comperio, plurimi namq; funus comitantur, nō illius solo intuitu, sed maiorū: ita fecit & mundus, neq; enim tanti ille propriam virtutem, quanti maiorem dignitatē & honorem facit. Hæc se. trutina est cui mundus homines impositos ponderat, non enim videt quæ nostra sunt, aut quæ nostro in horto creuerunt, vt mercedem inde nobis aliquam reddat, at solum quæ aliena sunt & quæ hæreditate ad nos deuoluta, quā obrem cæcus merito iudex poterit appellari.

Dan. 3.

Mundus reuera idem nobiscum agit, quod olim adoratores Nabuchodonosoris, qui relicto rege adorarunt statuam eius, & genu flexo eidem supplices facti sunt: ita quoque mundus non adorat hominem, nec meritis meritis afficit honoribus, sed imagines fumosas & inanes maiorum statuas colit. Hæc scilicet mundi stultitia.

Dan. 1.

Aliud etiam in fronte adolescentis huius epigramma inscriptum lege, non semper, se filios parentibus esse similes, sed breui à parentum degenerare virtute & facinoribus. Statua Nabuchodonosor caput habebat aureum, sed quo descendebatur profundius, quo & metallum vilescibat magis, vt tandem in luteos pedes descenderit, ita quoque in mundi statua membra caput non referunt, nec parentes filij, sæpe namq; patres &

Tom. 2. Pars 2. stina.

capita aurea sunt, filij non nisi ferrei plumbei & lutei.

In genealogia Christi primi patres fuere *1. ai. 14.* aurei Abraham, Isaac & Iacob, sed posteriores fuere adulterio & idololatria infames. Quod Isaias Propheta deplorans ait, *1. radi. Ierem. 17.* *ce colubri exibi: basiliscus id est ætas parentum* petor auis, mox datura progeniem vitiosorem, & è parentibus sceleratis filij prodibunt sceleratissimi, alibi vero ait, *propterea plantabis plantationem infidelium, & germen alienum seminabis* Id est Egregiam & fecundam Ecclesiæ vineam plantasti Domine, sed steriles in septis infidelium tibi surculos produxit. Nulla autem in orbe reperitur herba, quæ fructum proferat aut florem principio suo contrarium: rosa rosam, flos florem, spinam spina, at si spinam rosa, & flores alienum quid proferrent, prodigij loco id haberetur. At hoc non nisi in humana natura reperitur. Reuertamur ad adolescentē nostrum, qui præterquam quod adolescens & quidē vnicus esset, viduæ etiam filius erat. *Et hæc vidua erat.* Minutim singula Euangelista commemorat, vt eo magis filij huius mortē exaggeret & matris luctum, simulque, vt demonstraret, quam singularem Deum viduarum rationem habeat, cum huius respectu hodie tam celebre miraculum edat. Deus enim patronus & adiutor pupillorum est & viduarum, vnde Dauid, *Dominus psal. 145.* *cu' loquis aduenis, pupillum & viduam suscipis.* Illorum protector est: testatur id eius nomine Moyses, *Vidua & pupillo non nocebitis, si la-* *Exod. 12.* *seritis eos vociferabuntur a me, & ego exaudiam clamorem eorum & indignabitur furor meus, percussitque vos gladio, & erunt uxores vestra vidua & filij vestri pupilli.*

Consolamini igitur viduæ, sumite animos orphani: Deus vestrum se iudicem fore est orphallicetur, & si forte coram tribunalibus civinorum & iudicibus itis vobis non administratur, in cælo viduarum. coram diuino haud dubie æquitatem vestram obtinebitis. Confirmat hoc Psalmista, *Tur-* *Psal. 67.* *babuntur à facie eius: patris orphanorum & eius dicitur viduarum.* Protector etiā vester est, quod asserit sapiens. *Non despicies preces pupilli, nec* *Ecc. 15.* *vidua si effundas loquelem gemitus.* Denique *Matt. 12.* tutor, quod egregie Mattheus ostendit, qui Dominum Phariseis obiecit ait, quod

M m bona

2. Reg. 14.

bona viduarum denorarent. Oblatio quoq; illa viduæ apud Lucam, quæ minuta duo in Gazophylacium misit pluris à Christo facta est, quam pinguis & opulenta Pharisaorum donaria.

Luc. 21.

Condata quoque illa Thecivitis quæ Absalomo veniam impetratura, Dauidi ad pedes procidit, quo citius & melius exaudiretur, à Ioabo consilium accepit, vt viduæ habitum assumeret & formam Heliodorus templum Ierosolymitanum expoliaturus, à Pontifice inhibitus fuit huiusmodi facinus aggredi, quod pecuniæ essent, quæ in pupillorum & viduarum alimenta sustentationemque impenderentur. At cum bene consulenti sanguinolentus ille tyrannus noller credere, duo iuvenes eius se conatib. opposuere, viduarum patrocinium afluentes, qui tam acriter & grauius in eum animaduertente, vt & à conatu cum desistere coegerint & vita pene spoliarent. Ecce hoc etiam loco Christus in viduarum fauorem, misericordia motus, luculentum miraculum edidit.

Misericordia motus super eam. Matris ecce miseretur, cum vnica eam orbatam cernit prole, filij quoq; miseretur quod ad mortem eum damnatum, & in cineres & putredinem redigendum sciret: quod insignis quædam historia faciet manifestius. L. Claudius grauissimi criminis accusat L. Pisonem, qui cum iudicum sententia iam iam condemnandus esset, eorum genibus opem implorans aduolutus est, quoq; magis eos ad misericordiam flecteret, luto faciem oppleuit. quo facto ita omnium animos ad sui misericordiam permouit, cunctorum vt suffragio fuerit absolutus. Id ipsum præstitisse hic videtur & Christus, videns enim faciem illius præ morte pallescentem, & iam iam illum in cineres & putredinem redigendum, illius miseratus est, tacite quodammodo dicens: Quamuis hominem è limo & luto condiderim, tamè, ob iustitiæ originalis donum & arboris vitæ mirabiles influxus, immortalis erat: at quam primum vt peccatum admisit, morti & cineribus adiudicatus est: quem quoties ita deformatum & miserum intueor, non possum quin illius miserear, & benignum me erga illum ostendam. Hocce mihi suggessit Dauid,

dum quodam Psalmi loco ait, *Recordatus est Psal. 106. quoniam pulvis sumus, homo sicut fœnum dies eius.* Illius opem etiam implorans Iob, aliud efficacius ad eum permouendum argumentum non deprompsit, quam lutum se & cinerem ostendendo: *Memento quod sicut lutum Iob. 10. feceris me, & in puluerem reducas me.* Idem ipsum argumentum hodie Dominum permouet, vt mortui eiusq; matris misereatur.

Misericordia motus super eam. Adeo vt misera huic viduæ lacrymas absterferet, & eandem in maximis dolorib. consolatus dixerit, noli flere afflicta mater, neque enim omnis tua spes concidit aut amissa est, videbis rediituum filium, & ille te, ostendam tibi siquidem ob oculos, quo in viduas sim affectu, quam pronus semper & procliuus in iisdem iuuandis. *Noli flere, siste lacrymas, cessent suspiria, desinant lamenta, inhibe fletum, quasi diceret, si scires mulier, quot quantisq; bonis cumuleretur, qui hinc morte absipiuntur non feres profecto, imo filio congratularis, Salomonis secuta consilium, qui se magis mortuos, quam viuentes laudasse ait.*

Solebant Persæ, vt huius rei veritatem ostenderent, mortuos purpura, quæ regum & triumphantium vestis, induere, & lauri ramum in manus tradere: & hoc modo felicem mortuorum statum, & ingentem Deorum in eodem benignitatem bonitatemque declarare, qui illos a vitæ huius militia liberatos in aliam pacem florentem, & bonis omnib. cumulata, quiete floridam (quod lauri ramus denotabat) deduxisset. Quod olim veteres mystico hoc schemate denotarunt, hodie Christus miraculis ostendit, dum matrem in filij funere lacrymantem, sistere iubet fletum, eam consolatus, filio imperat, vt feretro surgat.

Adolescens tibi dico surge Dominus igitur feretrum accedens, eiusq; manum & mortis fauces apprehedens, illi imperat, vt surgat. huic vero vt hinc decedens adolescentem viuum sistat, *Surge adolescens feretro*, loculo egredere, spiritus vitales & vitam depositam resume. Et ecce mortuus surrexit in pedes stans, & simul nos docet, si è peccato surgere, vitam meliorem ingredi velimus, de morte nobis esse cogitandum, quæ communis omnium nostrum hostis est, quiq; non minus iuuentæ feroci, regie poterit

sentia & maieftati, quam imbellis senectæ poplitibus, & pauperum tabernæ parcit.

Exod. 32.

Moses Hebræis idololatriæ morbo affectis, & vituli adorati veneno infectis salutare præscripsit antidotum: vitulos namq; quos cõflarant in cineres redegit, eosq; morbosos voluit imbiberi, vt quod adoratum illis malum & perniciosum attulerat, in cineres & minutum puluerem redactum, afferret remedium & languidis medicamen foret. Quid non adorant in mundo homines? hic mulierculas, ille pecunias; alius honores, alius dignitates & munia, omnes deniq; meram vanitatem. Hæc omnia in cineres redeant, & continua quadam consideratione imbibant, & præsentissimū morbis suis remedium experientur.

Mortis memoria utilis & salutaris.

4. Reg. 4.

Naaman a lepra iam purgatus, duo plaustra terræ Israel in Syriam aduexit, ne imposterum idola adoraret. Quid hic docemur? nihil profecto aliud, quã eos, qui memoriæ & intellectus plaustro cineres mortis imponunt, eosque semper in oculis gerunt, fidele Deo obsequium exhibituros, nec mundi idola adoraturus.

Psal. 118.

Expertus hoc erat Dauid & quotidie hocce collyrio oculos ablucbat, ait quippe de se quodam loco, *Consideraui vias meas & conuertit, edes meos in testimonia tua*, vidi, inquit, in via me errare, ideo aliud iter institi, & Dei vias ingressus sum. Vel *consideraui vias meas*, id est, nouissima mea, mortem, iudicium, infernum & gloriam cœlestem, & hæc me meditatio induxit, vt vitæ meæ pedes conuerterim, cumque in perniciem & perditionem penderent, in semitam salutis eodem reuocari & reduxi.

Quamprimum autem vt Christus imperasset vt surgeret, surrexit in pedes, stetit, matrem amplexus est, & omnes in admiratione rapuit. Similem omnino casum in Regum historia legere est, & æque prodigiosum: Mortuus quidam magna hominum multitudine comitante ad sepulcrum extra urbem deferbatur: sed ecce apparent eminentes latrones Moabitæ, qui omnem hanc turbam in fugam coniecere, adeo vt cadaver abiecerint & fugiendo vitæ consuluerint. Sed forte fortuna in Elisæi sepulcrum nihil minus cogitantes

4. Reg. 13.

illud deiecerunt, quamobrem mox vt sacra vatis ossa tetigit, ad vitam redijt rediuuium & vna cum ceteris fugere se dedit. *Quidam autem sepelientes hominem viderunt latrunculos & proiecerunt cadaver in sepulcro Elisæi, quod cum tetigisset ossa Elisæi, reuixit homo, & stetit super pedes suos.* Hic igitur idem omnino miraculum cernere est, ille defunctus Elisæi ossa tangit, & viuir, hic Christus manu feretrum contingit, & adolescens erectus stetit in pedes, vt omnes in admirationem raperentur, vitam & vos, Auditores.

Quamobrem ipsum demiremini, & animo voluite, quidquid in adolescentis huius resurrectione peragi videtis: ad litteram de mortuo hic sermo est, sed vobiscum stauite, mystice de peccatore hæc omnia intelligi posse, illius mortuum est corpus, huius anima, & vterque in misero versatur statu: ille mortis horrorem, hic peccati periculum aperit: primum cuitari nequit (mors enim communis omnibus), alterum potest, & euitandum est. Peccatum igitur fugite, mortis recordemini, vobisq; persuadete, nemini illam parcere, non nobili, non iuueni, non in dignitate constituto, non diuitijs abundanti: omnes ferit sine vilo respectu aut intuitu. Testis sit adolescens hic, qui vnica erat matri suæ, honesto loco natus, in ætatis flore constitutus, ad magna natus, diuitijs & honoribus destinatus: mors tamen ei non parcat, sed in altero vt compareat mundo, corã diuino tribunali imperat. De morte igitur cogitate mortales, nobiles, iuuenuli, diuitijsq; abundantes, mortem semper in oculis gerite, & adolescentem hunc pallidum vobis proponite.

Dici autem non potest Domine, quam mortis sit memoria utilis & salutaris, quin etiam necessarium est, vt qui olim præclarum hoc edidisti miraculū, noua iam etiam edas & similia, id est, animas nostras exanimas, redanimas, & ad vitam reuoces. Sunt siquidem peccato mortuæ, quas si manu misericordiæ tuæ tetigeris, vitam illis haud dubie restitues. Sunt enim filia vnica, vnde Propheta, *Et de manu carnis vnica meam*: sed iam iam P/sal. 21. tumulo, nisi succurras, inferendæ. Ecclesia, quæ earum mater est, gemit, plorat, & lu-

get, ipsa est vidua illa, quae iucundissimo tuo conspectu viduata est. Hanc igitur consolare, illius lacrymae te permoueant, illius filios excusca, qui cum semel ad vitam redierint, magno in te affectu laudum cantica in hoc mundo tibi deproment; expectantes hic interim, donec in altero te dilaudent, ad quem Pater, & Filius & Spiritus S. deducant, Amen.

Aliam concionem vide in Quadragesima post Dom. 4.

DOMINICA XVI. POST PENTECOSTEN.

Partitio.

- 1. De inuidia adumbrata.
- 2. De peccato malitiae in sabbatho.
- 3. De Pharisaeis Christi observatoribus.
- 4. De aliorum censora ipso in prima culpabili.
- 5. De ingressu Domini in domum.
- 6. De hydropico.

Cum intrasset Iesus in domum cuiusdam Principis Pharisaeorum sabbatho manducare panem, & ipsi obseruabant eum.

FIGURA.

2. Reg. 13.

Abisalom Davidis filius, ex Maacha filia regis Gesur progenitus, quo nullus unquam inter mortales vixit pulchrior & elegantior, sed qui deinde ne scio quo dominandi astropercit, aduersus parentem virum mitissimum conspirauit, quo se iniuriam ab Amunone fratre tum sibi, tum forori imprimis, illatam velle creteretur, epulum solenne instruxit, in quo vita eius tetendit insidias. Hodie vero populus Iudaicus, omnia mundi nationum caput ac rex, nefando quodam affectu in transfuersum actus, vt se de Iesu Christo fratre suo secundum carnem vindicaret, Pharisaeum quoddam conuiuium adhibet, vt eum insidiosae circumueniat, & vitam illius in discrimen vocent. O prodicionem, & perfidiam detestandam! Sed & bonitatem incredibilem! varia illi struntur insidiae, ipse tamen edit miracula, & hydropicum sa-

nat. De hoc hodierna die locutus sum, auxilium si spondeat Paraclitus spiritus, & orem intercedentem Deipara. Ideo salutatione illi offeramus Angelicam, Ave Maria.

Ingenio & eruditione praestans Alanus, & aeterno proinde dignus nomine, cum inuidiam mentionem faceret, ita eandem descripsit, Inuidia quod monstruosus monstrum? aut quod damnosus damnum, quae culpabilis & culpa? quae poenalius poena? Haec est erronea coacta-tis abyssus, humana mentis abyssus, consuetudinis stimulus, corruptionis aculeus. Et bene quidem, nam omnes ad vnum Patres illi suffragantur, qui miris quibusdam coloribus, ipsam depinxerunt.

S. Cyprianus in primis Afer natione, Episcopus Carthaginensis & Martyr sub Imp. Valeriano circa annum salutis CCLX. quodam loco ait: inuidia radix est malorum omnium, fons cladum, seminarium delictorum, materia culpae: mala cetera habent terminum, inuidia autem est malum ingiter permixtum, sine fine peccatum. Inuidum autem alio loco describens, asserit hunc bestia ab simitem non esse. Hinc, inquit, vultus mira: bonus aspectus palor in facie, in labiis tremor, stupor in dentibus, verba rapida, effrenata conuulsa, manus ad caedis violentiam promptae, e iam si a gladio interim vacua, odio tamen furata mentis armata.

Prodeat post hunc magnus Augustinus, inuidia, inquit, est filia superbia, suffoca maritum, & non erit filia, &c. Inuidia est odium aliena felicitatis respectu superiorum, quia eis non aequatur, respectu inferiorum ne sibi aequentur, respectu parium, quia sibi aequentur. Imo vero longius alibi in eiusdem descriptione procedens, vitium id diabolicam appellauit, quo solo diabolus reus est, & inextinguibiliter est in sempiternum reus, neque enim Lucifer ad inferos detrusus est, quod aliena diripiisset, iniustam necem intulisset, alterius thorum violasset, sed quod homini inuidisset.

Alia longe & sane tetriora illi elogia, & colores exoticos tribuit Chrysofost. inuidia, inquit, pestiferum malum: hominem in diaboli conditionem, ac in demonem immutissimum conuertit. Per eam mors venit in mundum, ea suadent interfecit Abel, David vita periculum adiit, & Christus Iesus in crucem actus.

Ante: